

Louis Le Roy vecht tegen computermaatschappij

'Mensen zijn geen couveusekinderen'

In 1973 verscheen zijn boek **Natuur Uitschakelen Natuur Inschakelen**. Er werd veel over hem geschreven naar aanleiding van een "wild" park langs de Kennedylaan in Heerenveen. In de stad Groningen gaf hij adviezen voor eenzelfde landschapsaanpassing in de wijk Lewenborg. Het gaat hier om Louis Le Roy, in 1924 geboren in Amsterdam en nog steeds bezig met het landschap en ecosystemen. Heerenveen en Groningen zijn in zijn ogen mislukte projecten. Nu is hij bezig op verschillende plaatsen aan de andere kant van de Nederlandse grens. Daar krijgt hij meer ruimte en vooral meer tijd om zijn ideeën en plannen uit te werken. Ideeën en plannen die moeten leiden naar een betere leefomgeving voor iedereen. Een menselijker omgeving als tegenwicht tegen de onpersoonlijke computermaatschappij die steeds verder oprukt.

Geeft flatbewoners met kinderen de kans hun eigen huis te bouwen. Dan ontstaat er van alles. Alleen geen flat. Met dat voorbeeld geeft Louis Le Roy haarfijn aan wat er volgens hem fout is aan de manier waarop onze steden gebouwd worden. En waarop de rest van het landschap door plannenmakers wordt ontworpen. Hij is een warm voorstander van natuurlijke ecosystemen: dat zijn samenlevingen waarin natuur, mens en bebouwing als het ware een in elkaar geïntegreerd geheel vormen.

Door Jan van Kooten

Zo'n toestand bereik je niet door groene parkjes in de stad of door begroeide daken en balkonnetjes. Een goed ecosysteem in een stad kan alleen tot stand komen door de samenleving in zo'n stad te veranderen en de stadsbewoners op alle mogelijke manieren bij die verandering te betrekken. In Heerenveen is daartoe een poging gewaagd aan het eind van de jaren zestig. "Mislukt" zegt Le Roy er nu over. Ook in de Groningse stadswijk Lewenborg is hij bezig geweest. "In Groningen kon ik na aanvankelijke weerstand van de gemeente tien jaar mijn gang gaan om de vrije ruimte in een nieuwbouwwijk te laten uitgroeien tot een gebied waar de mensen echt iets mee konden in hun vrije tijd. Tien jaar is niet veel in een

Foto: Harry Cook

mensenleven maar het is toch veel langer dan de vierjarige periodes waarin politici hun tijd verdelen. Toen die tien jaar voorbij waren is het experiment gestopt. Inwoners van andere wijken in de stad wilden ook zo'n park. Dat werd te duur en bovendien te onoverzichtelijk. Politici willen liever niet dat de mensen hun creativiteit en fantasie gebruiken om dingen in de samenleving te veranderen. Dat schept voor bestuurders onzekerheden."

Vrije tijd

Volgens Le Roy is de mens meer dan alleen maar de producent en consument in welke rollen hij door de huidige consumptiemaatschappij gedwongen wordt. Als je werkt draag je bij aan de productie, heb je vrij dan wordt er van je verwacht dat je consumeert. Echte vrije tijd bestaat daarom bijna niet meer: iedereen is voortdurend bezig zijn steentje bij te dragen aan het bruto nationale produkt. De echte vrijheid komt pas terug als de mens zijn fantasie mag gebruiken om er zijn eigen omgeving mee te bouwen.

Dat is volgens de ecoloog uit het Friese Oranjewoud dringend nodig omdat de steden, overal ter wereld, steeds groter worden. "Enorme concentraties van mensen worden het. Daar moet iets aan gedaan worden, er moet ontspanning komen anders gebeuren er rampen." Le Roy meent dat die ontspanning geholpen kan worden als de mensen hun woongebied zelf mogen vorm geven.

"Zie de woonomgeving als een kathedraal zoals die in de Middeleeuwen werd gebouwd. Door duizenden mensen, allemaal anoniem. Daar gingen verschillende generaties overheen. De natuur, ook de natuur in een stad, heeft eenzelfde aanpak nodig. Niet gehinderd door een planning op de vierkante meter of in de tijd."

Kathedraal

In het Duitse Oberhausen is Le Roy bezig aan wat hij "de bouw van een eco-kathedraal" noemt. Verspreid over een oppervlakte van 200 hectare, een terrein dat dwars door de stad loopt. "We proberen de bewoners daar bewust te maken van de ruimte waarin ze leven, ze

meer te laten beleven in hun omgeving." Daarbij komen vreemde dingen aan het licht. Over hoe mensen omgaan met hun afval bijvoorbeeld. Le Roy: "De manier waarop de steden vervuild raken moet aangepakt worden. In onze samenleving doet niemand wat met zijn eigen afval. Alles wordt immers keurig door vuilnismannen opgehaald? De mensen realiseren zich vaak helemaal niet hoeveel afval ze maken in een jaar. Ze zijn daarvoor lang niet genoeg met het milieu bezig. Het gevolg is dat ze onnoemelijk veel meer rotzooi produceren dan nodig is. Dat levert weer gigantische problemen op bij de vuilverwerking. Problemen die al bij de basis kunnen worden opgelost als we iedereen meer bij zijn eigen omgeving kunnen betrekken."

Oberhausen is niet kinderachtig met de grootte van zijn eco-kathedraal noch met de tijd die daaraan besteed kan worden. "Zo'n project heeft veel tijd nodig, de mensen moeten eraan kunnen wennen voor ze echt mee gaan doen. Het contract met Oberhausen loopt in ieder geval tot in de volgende eeuw."

Doel van dit alles: mensen mondig maken, ze leren hun creativiteit te gebruiken in hun eigen leefomgeving. Omdat het zoals het nu gaat niet door kan gaan. "Miljoenen mensen leven als couveusekinderen in flats, ze worden betutteld en behandeld als een soort imbecielen die over hun eigen omgeving niets te vertellen hebben. Als er een beetje natuur in een nieuwbouwwijk moet komen zet de plantsoendienst wel een paar struiken in de grond en daarmee heb je het meestal wel gehad. Ecologie is natuurlijk wel wat meer."

Als de mensen zich dat gaan realiseren hoeven er ook geen krokodilletranen meer gehuild te worden om het verdwijnen van de tropische wouden. Iedereen schrikt daarvan maar ondertussen blijven de schoorstenen van de open haarden keihard roken."

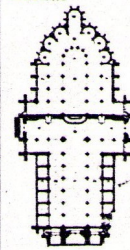
Tussen het werken aan zijn projecten in Oostenrijk en Duitsland (Keulen heeft onlangs ook belangstelling getoond voor de bouw van een eco-kathedraal) schrijft Le Roy een nieuw boek. Over eco-systemen uiteraard. Hij verwacht dat dat volgende jaar uitkomt.

▲ De wijk Lewenborg in Groningen aan het begin van het verwilderingsproject van Le Roy

◀ Louis Le Roy: krokodilletranen om tropische wouden

Wisscher Courant
20-10-87

▼ Plattegrond van een Middeleeuwse kathedraal die door nameloos velen werd gebouwd. Le Roy wil iets dergelijks met de natuur

Eindredactie:
Henk Steenhuis
Vormgeving:
Jan van Kooten